

Paimion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen
VALVONTASUUNNITELMA 2024-2027

Hyväksytty ympäristölautakunnassa 26.9.2023 § 67

1.Johdanto	4
2.Paimion ympäristön tila ja merkittävimmät ympäristön pilaantumisen riskit.....	4
3.Valvonnan keinot ja toimenpiteet.....	5
3.1.Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus	5
3.2.Tarkastukset.....	5
3.3.Tarkkailuraportit ja vuosiyhteenvedot.....	5
3.4.Kehotus ja hallintopakko	5
3.5.Tutkintapyyntö.....	6
4.Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta.....	6
4.1.Ympäristölupa.....	6
4.2.Ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten.....	7
4.3.Ilmoitus melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta	7
4.4.Ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta.....	7
4.5.Talousjätevesien käsittelyvaatimukset	7
4.6.Ympäristönsuojelumääräykset.....	8
4.7.Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta toiminnassa	8
4.8.Muut ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet.....	8
5.Muun lainsäädännön mukainen valvonta.....	8
5.1.Maa-aineslaki.....	8
5.2.Jätelaki	8
5.3.Vesilaki	9
5.4.Vesihuoltolaki	9

5.5.Merenkulun ympäristönsuojelulaki	9
5.6.Maastoliikennelaki ja vesiliikennelaki.....	9
5.7.Ulkoilulaki.....	9
5.8.Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta.....	9
5.9.Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maan rakentamisessa .	9
6.Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen	10
6.1.Valvontaluokat.....	10
6.2.Riskinarviointi.....	11
7.Valvonnan voimavarat ja viranomaisyhteistyö.....	13
8.Valvontatehtävien priorisointi.....	13
9.Valvonnan maksullisuus.....	14
10.Valvontasuunnitelman päivittäminen.....	14
11.Menettely valvontaohjelman laatimiseksi ja ylläpitämiseksi.....	14

1. Johdanto

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, rekisteröitäviä ja ilmoituksenvaraisia toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Valvontaa varten on laadittava valvontasuunnitelma. Suunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Siinä on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkastettava säännöllisesti.

Paimion kaupungin valvontasuunnitelma sisältää ympäristönsuojelulain mukaisten luvanvaraisten, rekisteröityjen ja ilmoituksenvaraisten toimintojen lisäksi myös muut ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet, sekä muun lainsäädännön (mm. jätelaki, vesilaki, vesihuoltolaki, maa-aineslaki) nojalla valvontaa edellyttävät toiminnot.

Valvontasuunnitelman perusteella laaditaan vuosittain valvontaohjelma, johon kootaan tiedot valvottavista kohteista, niiden määräaikaistarkastuksista ja muista valvonnan toimenpiteistä tai priorisoinneista.

2. Paimion ympäristön tila ja merkittävimmät ympäristön pilaantumisen riskit

Paimio on maaseutukaupunki, jonka maisemaa hallitsevat tasaiset savipeltoalueet ja avokallioiset metsäalueet. Paimionjoki virtaa Paimion läpi pohjois-eteläsuunnassa päätyen Paimionlahteen. Sekä Paimionjokilaakso että Paimionlahti ovat luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Paimion asukasluku on 11 144 (10/2022). Pinta-ala on 242,27 km², josta vesialaa on 3,9 km²

Paimiossa on kaksi Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa aluetta sekä muutama pienempi luonnonsuojelualue. Vedenhankintakäytössä olevia I-luokan pohjavesialueita Paimiossa on kolme, ja kaikille on laadittu yhteinen pohjaveden suojelusuunnitelma.

Ympäristölupaa edellyttävien eläinsuojien määrä on vähentynyt merkittävästi viime vuosina ja jäljellä on enää muutama valvottava kohde. Kaukolämpö tuotetaan Paimiossa lähes kokonaan kiinteillä kotimaisilla puupolttoaineilla. Paimiossa on muutama teollisuusalue, joissa on lähinnä ptk-yrityksiä (pieniä ja keskisuuria yrityksiä).

Paimion läpi kulkeva Moottoritie E18 kulkee Saari-Nummensuon pohjavesialueen halki, jossa vaarallisten aineiden kuljetukset voivat aiheuttaa pilaantumisen riskin pohjavedelle mahdollisen onnettomuustilanteen seurauksena. Tieliikenteen päästöt ja melu aiheuttavat viihtyisyyden vähenemistä ja terveyshaittoja erityisesti taajamassa. Maa- ja metsätaloudesta sekä haja-asutuksen puutteellisesta jätevesienkäsittelystä tulevat ravinnevalumat aiheuttavat riskin pintavesien laadulle ja siten vesieliöstön, kuten kalaston elinmahdollisuuksille. Keskeiset ympäristön pilaantumisen riskit liittyvät pinta- ja pohjavesiin sekä taajama-alueiden toimintojen osalta viihtyisyyden vähenemiseen tai terveyshaittojen aiheutumiseen.

3. Valvonnan keinot ja toimenpiteet

3.1. Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

Ympäristösuojeluviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus tehtävänsä suorittamista varten saada välttämättömät tiedot salassapidon estämättä viranomaisilta ja toiminnanharjoittajilta. Lisäksi viranomaisella on oikeus tarkkailla toimintaa ja sen ympäristövaikutuksia sekä suorittaa tarpeellisia mittauksia tai dokumentointeja. Tarkkailun ja valvonnan suorittamista varten viranomaisella on oikeus kulkea toisen maalla ja päästä paikkaan, missä toimintaa harjoitetaan.

3.2. Tarkastukset

Laitosten ja toimintojen säännöllinen tarkastaminen on valvonnan tärkein keino. Ympäristönsuojelulain mukaista lupaa, rekisteröintiä tai ilmoitusta koskevilla tarkastuksilla varmistetaan, että toiminta on luvan mukaista ja toiminnassa on noudatettu sille annettuja määräyksiä. Samalla arvioidaan lupamääräyksiä riittävyttä ja toiminnanharjoittajan tekemien seurantojen ja raportoinnin toimivuutta. Tarkastuksien perusteella lupamääräyksiä voidaan tarvittaessa muuttaa.

Tarkastus suoritetaan aina myös uuden ympäristölupahakemuksen, rekisteröinnin tai muun hakemuksen käsittelyn yhteydessä. Tarkastus voidaan tehdä hakemuksen vireillä ollessa tai uuden laitoksen rakentamisen tai käyttöönoton yhteydessä. Tarkastuksella viranomaisen saa paremman käsityksen toiminnan ympäristöolosuhteista ja toiminnan laajuudesta.

Tarkastuksia tehdään suunnitelmallisen valvonnan lisäksi toimenpidepyyntöjen ja vireillepanojen johdosta. Tarkastuksesta sovitaan pääsääntöisesti etukäteen ja toiminnanharjoittajalle varataan mahdollisuus osallistua tarkastukseen. Tarkastuksella käydään läpi muun muassa laitoksen toiminta, sille varatut tilat, ympäristölupa siihen liittyvine määräyksineen, tarkkailutiedot sekä toiminnasta mahdollisesti tulleet valitukset ja niiden seurauksena suoritettavat toimenpiteet. Suunnitelmallisella tarkastuksella havaittujen puutteiden seurantatarkastukset kuuluvat valvontaohjelman mukaiseen valvontaan.

3.3. Tarkkailuraportit ja vuosiyhteenvedot

Säännölliseen valvontaan kuuluu myös toiminnanharjoittajalta saatujen selvitysten, vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Vuosittain lähetettyjen yhteenvetoraporttien perusteella valvontaviranomaisen on helpompi tarkkailla esim. toiminnan lupatarvetta mahdollisesti muuttuvan lainsäädännön osalta. Tarvittaessa toiminnanharjoittajalta pyydetään lisäselvityksiä toiminnasta. Ympäristölupapäätöksiin kirjattujen tarkkailumääräysten valvonta on tärkeää toiminnan aikaisten vaikutusten seuraamiseksi ja muuttuviin tarkkailutuloksiin pystytään puuttumaan tarpeeksi ajoissa.

3.4. Kehotus ja hallintopakko

Valvontatarkastuksella saatetaan toiminnassa havaita epäkohtia, joiden korjaamiseksi annetaan määräaika. Jos toiminnanharjoittaja ei korjaa epäkohtia määräaikaan mennessä, eikä ole esittänyt tälle perusteltua syytä, toiminnanharjoittajaa kehoitetaan saattamaan epäkohdat kuntoon. Mikäli kehotusta ei noudateta, ryhdytään toimiin hallintopakkomenettelyn vireille saattamiseksi.

Hallintopakkomenettelyssä (välillinen hallintopakko) toiminnanharjoittajalle asetetaan määräys tai kielto, jonka tehosteeksi asetetaan uhkasakko, teettämisuhka tai toiminnan keskeyttämisuhka. Ennen uhan asettamista toiminnanharjoittajaa kuullaan asiasta todisteellisesti. Uhan asettamispäätöksen tekee Paimiossa ympäristönsuojelulautakunta.

Välitöntä hallintopakkoa (toiminnan keskeyttäminen) käytetään, mikäli toiminnasta aiheutuu välitöntä terveyshaittaa tai merkittävää ja välitöntä ympäristön pilaantumista. Toiminnanharjoittajaa kuullaan mahdollisuuksien mukaan ennen toiminnan keskeyttämistä, mutta toiminta voidaan keskeyttää perutelluista syistä myös ilman kuulemista.

3.5. Tutkintapyyntö

Valvontaviranomaisella on lainvastaisen tilanteen havaitessa ympäristönsuojelulain mukainen velvollisuus tutkintapyyntöön tekemiseen poliisille. Ilmoituksen esitutkintaa varten voi jättää tekemättä vain, mikäli tekoa on pidettävä olosuhteisiin nähden vähäisenä eikä yleisen edun katsota vaativan syytteen nostamista. Tutkintapyyntöön tekee Paimiossa ympäristölautakunta.

4. Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

4.1. Ympäristölupa

Paimion kaupungin alueella on 22 ympäristönsuojelulain mukaan ympäristöluvanvaraista laitosta tai toimintaa vuonna 2023, joiden lupakäsittely ja valvonta kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vastuulle. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston (AVI) myöntämiä lupia toimintoille on Paimiossa 4 kpl. Näiden ensisijainen valvontavastuu kuuluu Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (VARELY).

Taulukko 1. Paimiossa sijaitsevat ympäristöluvanvaraiset kohteet 2023.

Luvanvarainen toiminta	Kunnan valvoma ympäristölupa	ELY:n valvoma ympäristölupa
Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely	1	1
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	5	
Mineraalituotteiden valmistus	1	
Eläinsuojat tai kalankasvatus	6	2
Liikenne	1	
Jätteiden ammattimainen tai laitosmainen käsittely sekä jätevesien käsittely	7	1
Muu toiminta	1	
Yhteensä	22 kpl	4 kpl

4.2. Ilmoitus toiminnan rekisteröintiä varten

Ympäristönsuojelulain liitteessä on lueteltu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot, joista on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA). Näitä ovat muun muassa pienet energian tuotantolaitokset, asfalttiasemat, kiinteät betonituotetehtaat, polttonesteiden jakeluasemat ja tietyntyyliset kemialliset pesulat. Rekisteröitävät kohteet kuuluvat suunnitelmallisen ja säännöllisen valvonnan piiriin. Rekisteröitäviä toimintoja on Paimiossa vuonna 2023 kuusi kappaletta, joista yksi polttonesteen jakeluasema on lopettanut mutta rekisteröintiä ei ole virallisesti vielä lopetettu.

Taulukko 2. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröitävät toiminnot Paimiossa 2023.

Toiminta	Kohteita vuonna 2023
Polttonesteiden jakeluasemat	5
Pienet energiantuotantolaitokset	1

4.3. Ilmoitus melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melu tai tärinä on erityisen häiritsevää. Ilmoitukset koskevat pääasiassa murskausta, maarakentamista, rakentamista ja erilaisia ulkoilmatapahtumia. Ympäristöviranomainen antaa ilmoituksen johdosta päätöksen, missä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä toiminnan tarkkailemiseksi. Kohteiden jälkivalvonta on tarvittaessa kehotuksen antamista tai erityisen merkittävän haitan ollessa kyseessä hallintapakkokeinojen käyttämistä (määräys, keskeyttäminen).

4.4. Ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta

Koeluonteisesta ja lyhytaikaisesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta raaka-ainetta, polttoainetta, menetelmää tai tekniikkaa on tehtävä kirjallinen ilmoitus lupaviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista. Ympäristöviranomainen antaa ilmoituksen johdosta päätöksen, missä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä toiminnan tarkkailemiseksi ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

4.5. Talousjätevesien käsittelyvaatimukset

Talousjätevedet on johdettava ja käsiteltävä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla siten, että niistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Haja-asutuksen jätevesiä koskevalla asetuksella (157/2017) määrätään jätevesien käsittelyvaatimuksista, aikataulusta ja muista edellytyksistä. Jätevesien käsittelyä koskevista vaatimuksista voi ympäristönsuojeluviranomainen hakemuksesta myöntää poikkeuksen.

4.6. Ympäristönsuojelumääräykset

Ympäristönsuojelumääräyksillä kunta voi antaa paikalliset olosuhteet huomioon ottavia määräyksiä, jotka koskevat koko kuntaa tai jotakin sen osaa. Paimion kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu määräyksiä koskien mm. jätevesien käsittelyä ja johtamista, ilmansuojelua, meluntorjuntaa, autojen ja muiden koneiden ja laitteiden pesua, jätteiden ja kemikaalien käsittelyä sekä öljysäiliöiden kunnon tarkastamista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu näiden määräysten valvonta ja poikkeamisien myöntäminen.

4.7. Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta toiminnassa

Onnettomuuksista, toimintahäiriöistä ja muista toiminnan poikkeuksellisista tilanteista on toiminnanharjoittajan tai asianomaisen tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle, mikäli tilanteesta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai poikkeuksellinen jätehuoltotilanne. Ilmoituksen ja mahdollisten tarkastuksien perusteella annetaan määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnan saattamiseksi lainmukaiseksi. Toiminta voidaan tarvittaessa myös keskeyttää. Tarkastuskäynneillä valvotaan määräyksiä noudattamista.

4.8. Muut ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet

Muita valvottavia kohteita ovat toiminnat, jotka eivät ole ympäristöluvanvaraisia, mutta joiden toiminnasta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Näitä voivat olla mm. autokorjaamot, pienet eläinsuojat sekä esimerkiksi pohjavesialueelle sijoittuvat toiminnat.

5. Muun lainsäädännön mukainen valvonta

5.1. Maa-ainoslaki

Maa-ainesten ottaminen muuhun kuin omaan kotitarvekäyttöön vaatii maa-ainelain mukaisen luvan. Maa-aineluvan lisäksi louhintaa ja murskausta harjoittava toiminta tarvitsee pääsääntöisesti ympäristöluvan. Ympäristölupa haetaan yhdessä maa-aineluvan kanssa ja asia ratkaistaan samalla päätöksellä. Paimiossa maa-ainelain mukainen valvontaviranomainen on ympäristölautakunta. Maa-ainelain mukaisia kohteita valvotaan vuosittain.

5.2. Jätelaki

Jätelain yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo muun muassa jätehuoltomääräysten noudattamista, roskaantumisasiota ja että jätehuoltoon liitytään. Näistä roskaantumisasiat työllistävät ympäristönsuojeluviranomaista eniten.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee tehdä ilmoitus jätteen ammattimaisesta keräyksestä jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten. Laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä, tarkastetaan määräajoin valvontaviranomaisen toimesta.

5.3. Vesilaki

Vesilain valvontaviranomaisina toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Ympäristösuojeluviranomaiselle kuuluu yleinen vesilain valvonta sekä muun muassa ruoppausta koskevat valvonnat ja erikseen määritellyt ojitusta koskevat riita-asiat.

5.4. Vesihuoltolaki

Vesihuoltolain mukaan taajamassa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja viemäriin. Kunnan ympäristösuojeluviranomainen voi myöntää hakemuksesta kiinteistölle vapautuksen kiinteistön liittämismäärästä vesihuoltolaitoksen verkostoon.

5.5. Merenkulun ympäristösuojelulaki

Merenkulun ympäristösuojelulain mukaan kunnan ympäristösuojeluviranomainen valvoo huvivienesatamien jätehuoltoa ja huvivieneistä peräisin olevien jätteiden vastaanottoa. Huvivienesataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksyttävä kunnan ympäristösuojeluviranomaisella.

5.6. Maastoliikennelaki ja vesiliikennelaki

Maastoliikennelain ja vesiliikennelain paikallisena valvontaviranomaisena toimii kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Lakien mukaiset valvonta-asiat ovat mm. moottorikelkkailureittien hyväksyminen sekä lupahakemukset, jotka liittyvät moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tai vesikulkuneuvoilla tapahtuvien kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen.

5.7. Ulkoilulaki

Ympäristösuojeluviranomainen toimii ulkoilulain mukaisena leirintäalueviranomaisena. Leirintäalueen perustamisesta tai toiminnan muuttamisesta on tehtävä ilmoitus leirintäalueviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista tai muuttamista.

5.8. Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta

Niin sanotulla nitraattiasetuksella ehkäistään ja vähennetään lannan ja lannoitteiden käytöstä, varastoinnista ja käsittelystä, sekä eläintuotannosta aiheutuvia päästöjä ympäristöön. Kuivalannan tai pakkaamattomien orgaanisten lannoitteiden varastoinnista aumassa tai lannan poikkeuksellisesta levittämisestä marraskuussa tehdään ilmoitus ympäristösuojeluviranomaiselle, joka tarvittaessa suorittaa tarkastuksen.

5.9. Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maan rakentamisessa

Niin sanotun MARA-asetuksen tarkoitus on edistää betonimurskeen, kivihiilen, turpeen sekä puuperäisen aineksen poltosta syntyvien tuhkien ammattimaista hyödyntämistä maarakentamiskohteissa. Hyödyntämisestä tehdään ilmoitus elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskukselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröimistä varten. Valvontaviranomaisena toimii sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. MARA-asetuksen ulkopuolelle jäävistä maanrakennuskohteista, joissa hyödynnetään jätettä, tulee ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

6. Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvien kohteiden valvontatarkastuksien tiheys määräytyy laitostyyppin sekä laitokselle tehdyn riskinarvioinnin perusteella. Tarkoituksena on suunnata tiheämpää valvontaa kohteille, joiden toiminnasta syntyy suurin riski ympäristölle. Jokaiselle laitostyypille on määrätty oma valvontaluokkansa. Laitokselle tehdyn riskiarvioinnin perusteella laitos voidaan tarvittaessa siirtää toiseen valvontaluokkaan, mikäli se koetaan tarpeelliseksi.

6.1. Valvontaluokat

Valvontaluokan mukaan toiminta tarkastetaan joko kerran vuodessa, kerran kahdessa vuodessa tai kerran neljässä vuodessa. Jokainen toiminta tai laitos tarkastetaan kuitenkin vähintään kerran luvan voimassaolon aikana. Valvontaluokissa on esitetty Paimiossa olevat toiminnot vuoden 2023 mukaan, joiden valvonta kuuluu ympäristönsuojeluviranomaiselle. Valvontaluokkia on neljä.

Taulukko 3. Valvontaluokat ja toimintojen jakaantuminen luokkiin

VALVONTALUOKKA 1 Kerran vuodessa tarkastettava	VALVONTALUOKKA 2 Kerran kahdessa vuodessa tarkastettavat
<ul style="list-style-type: none">• Kivenlouhimot ja murskaamot• Riskiarvioinnin perusteella luokkaan 1 sijoittuvat toiminnot	<ul style="list-style-type: none">• pääosin jätteenkäsittely• Riskiarvioinnin perusteella luokkaan 2 sijoittuvat toiminnot

VALVONTALUOKKA 3 Kerran neljässä vuodessa tarkastettavat
<ul style="list-style-type: none"> •Eläinsuojat •Moottoriurheiluradat •Polttoneiteiden jakeluasemat •Riskinarvioinnin perusteella luokkaan 3 sijoittuvat toiminnot.

VALVONTALUOKKA 4 Tarpeen mukaan tai projektiluonteisesti tarkastettavat
<ul style="list-style-type: none"> •Hajajätevesiasetuksen 157/2017 mukaiset jätevesijärjestelmät •Lannan varastointi aumassa •Leirintä- ja matkailuvaunualueet •Maanrakentamiskohteet, joissa on käytetty pienimuotoisesti jätettä. •Maatalouden lietesäiliöt •MARA-asetuksen 843/2017 mukaiset maarakentamiskohteet •Pienet eläinsuojat •Pienet toiminnot kuten korjaamot jne •Toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä •Venesatamat •Vesilain mukaiset kohteet, kuten ruoppauskohteet •Koeluonteiset toiminnot

6.2. Riskinarviointi

Riskinarvioinnissa toimintaa arvioidaan sijaintiriskin ja toiminnasta aiheutuvan riskin mukaan. Sijainti esimerkiksi pohjavesialueella, vesistön äärellä tai asutuksen läheisyydessä saattavat nostaa toiminnan luonteesta ja laadusta riippuen ympäristöriskiä ja siten valvonnan tarvetta. Häiriintyvä kohde voi olla asutuksen lisäksi luonnonsuojelualue tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alue, jonka suojeluarvolle voi toiminnasta aiheutua haittaa. Onnettomuustilanteesta aiheutuvan riskin suuruus ja merkittävyys ympäristöön vaikuttavat riskiluokkaan.

Toiminnasta aiheutuvat riskit liittyvät yleisiin tuotantoon ja valmistukseen liittyviin tekijöihin, kuljetukseen, varastointiin, tiloihin sekä laitteistoon. Lisäksi huomioidaan kohteen valvontahistoria ja tarkkailujen tulokset. Aiemmin havaitut puutteet tai määräysten rikkominen lisäävät toiminnon ympäristöriskiä ja siten valvonnan tarvetta.

Riskinarvioinnissa otetaan huomioon sekä toimialakohtaiset- että laitospaikoittaiset riskit. Arviointi aloitetaan toiminnoista aiheutuvien riskien tunnistamisella. Näitä ovat mm. ilmaan, viemäriin, vesistöön, tai maaperään aiheutuvat riskit, melupäästöt, roskaantuminen tai onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski.

Toimialakohtaisessa riskiarvioinnissa pisteytetään riskin merkittävyys (0=ei riskiä, 1=vähäinen riski, 2=kohtalainen riski, 3=merkittävä riski). Riskipisteet ohjaavat toiminnon valvontaluokan piiriin, joka vastaa toimialakohtaisesti olevaa riskiä ja siihen kohdistuvaa valvontatiheyttä.

Taulukko 4. Toimialakohtainen pisteytystaulukko.

Toimiala	Pisteytys (0-3)	mahdolliset perustelut
Päästöt ilmaan (sis. pölyn, hajun)		
Melu ja värinä		
Päästöt viemäriin		

Päästöt maaperään tai pohjaveteen		
Roskaantuminen ja epäsiisteys		
vaarallisten aineiden määrä		
onnettomuuksien ja häiriöiden riski		

Taulukko 5. Toimialakohtainen riskipistetaulukko, joka osoittaa valvontaluokan ja tarkastustiheyden.

Pisteet (toimiala)	Valvontaluokka	Tarkastustiheys
yli 15	1	kerran vuodessa
10-14	2	kerran 2 vuodessa
5-9	3	kerran 4 vuodessa
0-4	4	kerran toiminnan aikana/tarvittaessa

Tämän jälkeen arvioidaan jokaisen ympäristöluvanvaraisen tai rekisteröitävän laitoksen riskit laitoskohtaisesti. Laitoskohtaisessa tarkastelussa otetaan huomioon sijainti- ja toimintariskit, sekä valvontahistoria ja tämän perusteella laitokselle muodostuu lopullinen valvontaluokka. Laitoskohtaiset riskit arvioidaan siten, että laitos saa pistettä joko 1 tai 0.

Taulukko 6. Laitoskohtainen riskitaulukko, johon valitaan joko 0 tai 1.

Riski	Laitoksen nimi
Sijaintiriski	
pohjavesi	
pintavesi	
asutuksen /loma-asutuksen läheisyys	
vaikutuspiirissä olevat muut herkätkohteet (koulut, sairaalat, luonnonsuojelu- ja virkistysalueet)	
Toimintariski	
toiminnan luonne ja laajuus	
tilat ja laitteet	
tuotantoon ja valmistukseen liittyvät tekijät	
kuljetukset ja varastointi	
Valvontahistoria	
tarkkailujen määrä, raportoinnin määrä, lupamääräysten noudattaminen, onnettomuudet ja poikkeustilanteet yms.	
Yhteensä:	

Laitoskohtaiseen pistemäärään lisätään toimialakohtaiset pisteet, jolloin saadaan laitokselle valvontaluokka ja sen valvontatiheys. Riskimatriisin avulla valvontaluokkaa voidaan vielä muuttaa tarvittaessa, kun arvioidaan tunnistettujen riskien merkittävyys.

Taulukko 7. Riskimatriisi riskin todennäköisyydelle ja seurauksille.

Riskin todennäköisyys	Valvontaluokka		
Suuri	3	2	1
Kohtuullinen	4	2	1
Pieni	4	3	2
Riskin seuraus	Lievä	Kohtalainen	Vakava

Taulukko 8. Riskiluokat ja niiden määritelmät.

Riskiluokka	
VL1	"Ympäristöpäästöllä voi olla terveyteen ja ympäristön tilaan liittyviä merkittäviä seurauksia. Vaikutukset ovat pitkäaikaisia. Toimintaa on valvottava tiheästi, valvontakäynnit kerran vuodessa"
VL2	"Ympäristöpäästöllä voi olla viihtyvyyteen ja ympäristön tilaan liittyviä, kestoltaan vaihtelevia seurauksia. Toimintaa on valvottava tavanomaisella tiheydellä, valvontakäynnit kerran kolmessa vuodessa"
VL3	"Ympäristöpäästöllä voi olla vähäisiä ja lyhytaikaisia vaikutuksia. Ei aiheuta ympäristön pilaantumista. Toimintaa valvottava tavanomaisella tiheydellä kerran viidessä vuodessa"
VL4	"Ympäristöpäästöllä ei juurikaan vaikutusta ympäristöön. Toimintaa valvottava tavanomaista harvemmin, valvontakäynnit kerran kahdeksassa vuodessa"

7. Valvonnan voimavarat ja viranomaisyhteistyö

Paimiossa ympäristönsuojeluviranomaisen vastuulle kuuluviin tehtäviin on käytettävissä kaksi henkilötyövuotta. Tästä työpanoksesta vain osa voidaan käyttää valvontatyöhön. Valvontasuunnitelman ja sen pohjalta vuosittain tehtävän valvontaohjelman avulla valvontakohteita priorisoidaan tarvittaessa ja valvonta kohdennetaan riskikohteisiin.

Valvontaviranomainen tekee yhteistyötä kunnan eri toimielinten ja viranomaisten, kuten kaavoituksen, teknisen toimen ja vesihuoltolaitoksen kanssa, sekä rakennusvalvonta- ja terveysvalvontaviranomaisen kanssa.

Paimiossa on myös muutama laitos, joilla on aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupa. Näiden laitosten valvontaa suoritetaan yhteistyössä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Laitosten ympäristölupakäsittelyn yhteydessä tarkastuksia tehdään myös ELY-keskuksen kanssa.

Yhteistyötä tehdään myös Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja poliisin kanssa.

Ympäristökuntien kanssa laaditaan yhteisiä selvityksiä ja ohjeita. Kuntien jätehuoltoviranomaisena toimii Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta, jonka kanssa tehdään yhteistyötä.

8. Valvontatehtävien priorisointi

Valvontatehtäviä priorisoidaan Paimiossa siten, että ympäristönsuojelun kannalta merkittävien asioiden käsittely ei tarpeettomasti viivästy. Valitusten ja yleisöilmoitusten käsittelyä rajataan ympäristönsuojelun kannalta tärkeimpiin asioihin.

Lupavalvontaa tehdään valvontasuunnitelman ja ohjelman mukaisesti. Valvonnassa havaittuihin epäkohtiin puututaan aktiivisesti ja tarvittaessa käytetään hallintopakkoa. Poliisille tehdään tutkintapyyntöjä lainsäädännössä esitetyin perustein.

9. Valvonnan maksullisuus

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun valvontaohjelman mukaisesta toiminnan määräaikaistarkistuksesta sekä muusta valvontaohjelman mukaisesta valvonnasta, kun kyseessä on ympäristöluvan mukainen kohde tai ympäristönsuojelulain nojalla rekisteröity toiminta. Maa-ainesluvan valvonnasta peritään vuotuinen maksu, jonka suuruus määräytyy omakustannusarvion ja maa-aineksen ottoalueen pinta-alan sekä ottomäärän mukaan.

Lisäksi maksu voidaan periä onnettomuus-, haitta- tai rikkomustilanteeseen liittyvistä tarkastuksista sekä tarkastuksista, jotka liittyvät toiminnan keskeyttämiseen, kun toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai huomattavaa ympäristöpilaantumista. Paimion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa ja maa-ainestaksassa määrätään maksun suuruudesta ja perusteista tarkemmin.

10. Valvontasuunnitelman päivittäminen

Valvontasuunnitelma päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään neljän vuoden välein. Valvontasuunnitelman ajantasaisuutta seurataan vuosittain samalla kun valvontaohjelman toteutumisen arviointia tehdään. Arvioinnin perusteella suunnitelmaa tarvittaessa muutetaan ja kehitetään. Valvontasuunnitelman hyväksyy ympäristölautakunta pääsääntöisesti syyskuussa talousarvion yhteydessä.

11. Menettely valvontaohjelman laatimiseksi ja ylläpitämiseksi

Valvontasuunnitelman perusteella laaditaan vuosittain valvontaohjelma, joka toimii käytännön työkaluna valvonnan toteuttamisessa. Valvontaohjelma on laitokohtainen, riskiarviointiin pohjautuva suunnitelma, missä esitetään kalenterivuosittain erityyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien kohteiden määräaikaistarkastukset sekä muut valvonnan toimenpiteet.

Valvontaohjelman aikataulutuksessa otetaan huomioon laitokselle aikaisemmin tehty valvonta ja ympäristölupien voimassaoloajat. Ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen lisäksi ohjelmaan on sisällytetty muut ympäristönsuojelulain mukaiset ja muun lainsäädännön kuten mm. maa-aineslain, vesilain ja jätelain mukaiset kohteet.

Valvontaohjelmaan päivitetään valvontaan ja laitoksiin liittyvät muutokset ja tehdyt tarkastukset. Valvontaohjelman hyväksyy ympäristölautakunta vuosittain talousarvion yhteydessä.

Valvonnan kehittämiseksi ja seuraamiseksi valvonnan toteutumasta tehdään vuosittain seurantaraportti. Seurantaraportti annetaan tiedoksi ympäristölautakuntaan edellisen vuoden valvontaohjelman yhteydessä maaliskuussa.

Kuva 1: Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutus ja ylläpito

